

Sotsiaalmaksuseaduse ja tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga muudetakse füüsilisest isikust ettevõtja (edaspidi *FIE*) ettevõtlustulu maksustamise reegleid. Sellega viiakse ellu Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis sisalduvat FIE maksustamise lihtsustamise meetet.

Eelnõu eesmärk on FIE-na tegutsemise soodustamine. Eesmärgi täitmiseks muudetakse FIE ettevõtlustulu tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustamise reegleid. Enamiku muudatuste eesmärk on luua FIE-le äriühinguga sarnane maksuõiguslik keskkond. Eelnõuga tehtavad muudatused puudutavad vastuvõtu- ja reklaamikulude ning tasutud sotsiaalmaksu ettevõtlustulust mahaarvamist. Lisaks muudetakse kahjumite edasikandmise ja välisriigis teenitud ettevõtlustulu tulumaksuga maksustamise reegleid ning olulisima muudatusena ettevõtlustulult sotsiaalmaksu tasumisel kehtestatud ülempiiri.

Osade ettepanekute eesmärk on laiendada töötajatele kehtestatud maksusoodustusi või sotsiaalseid tagatiseid ka FIE-le. Eelnõuga muudetakse paindlikumaks sotsiaalmaksu miinimumkohustuse ja avansilise makse arvestamise reegleid. Seda nii ajutise töövõimetuse perioodi kui ka kalendrikuu kestel FIE-na tegutsemise alustamisel. Lisaks kehtestatakse FIE-le tervise edendamise kulude ja töötajate lähetuse päevaraha ulatuses välislähetuses olles toitlustamiskulude mahaarvamise õigus. Kõigi nende muudatuste eesmärk on laiendada töösuhte puhul kehtivad põhimõtteid ja soodustusi ka FIE-le.

Lisaks FIE ettevõtlustulu maksustamisreeglite muudatustele tehakse eelnõuga kaks täiendavat vähese mõjuga muudatust. Sotsiaalmaksuseaduses täpsustatakse, et kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu liikme puhul ei kehti kuumääralt sotsiaalmaksu tasumise kohustus ning isikliku sõiduauto teenistus-, töö-, või ametiülesanneteks kasutamisel makstud parkimistasu saab hüvitada sotsiaalmaksuvabalt.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Rahandusministeeriumi maksupoliitika osakonna peaspetsialistid Kairi Ani (kairi.ani@fin.ee, 611 3052) ja Helena Kullamaa (helena.kullamaa@fin.ee, 611 3149) ning sama osakonna juhataja Lemmi Oro (lemmi.oro@fin.ee, 6113344). Eelnõu juriidilist kvaliteeti kontrollis õigusosakonna juhataja Aet Sallaste (e-mail aet.sallaste@fin.ee, 611 3497). Eelnõu toimetab keeleliselt õigusosakonna keeleteimetaja Sirje Lilover (sirje.lilover@fin.ee, 611 3638).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse järgmisi seadusi:

- 1) sotsiaalmaksuseaduse (edaspidi *SMS*) 01.01.2018. a jõustuvat redaktsiooni (RT I, 27.12.2016, 16),
- 2) tulumaksuseaduse (edaspidi *TuMS*) 01.01.2018. a jõustuvat redaktsiooni (RT I, 05.05.2017, 9).

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga.

Füüsilisest isikust ettevõtjate ettevõtlustulu maksustamise ja aruandluse lihtsustamist näeb ette Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammi 2016–2019 punkt 2.5.

Eelnõu väljatöötamiskavatsust ei ole koostatud kooskõlas Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. a määruse nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ § 1 lõike 2 punktiga 1, kuna Vabariigi Valitsuse 19. jaanuari 2017. a kabineti nõupidamise otsusest tulenevalt on eelnõu kiireloomuline. Muudatused peavad jõustuma hiljemalt 2018. aasta 1. jaanuaril.

Valitsuskabinet otsustas järgmist:

Rahandusministeeriumil ilma väljatöötamiskavatsust koostamata valmistada ette käesolevas memorandumis nimetatud muudatuste kohta tulumaksuseaduse ja sotsiaalmaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu. Eelnõu esitatakse Justiitsministeeriumile kooskõlastamiseks samal ajal, kui see esitatakse kooskõlastamiseks teistele ministeeriumidele (nn esimesel kooskõlastusringil).

Seaduse vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus. Seadus on kavandatud jõustuma 2018. aasta 1. jaanuaril.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõuga muudetakse FIE ettevõtlustulu maksustamise reegleid. Sellega viiakse ellu Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammis sisalduvat FIE maksustamise lihtsustamise meetet.

Eelnõu eesmärk on FIE-na tegutsemise soodustamine. Selle saavutamiseks on analüüsitud 2012. aastal töögrupi koostatud taustadokumendis „Füüsilisest isikust ettevõtja õiguslik regulatsioon“ esitatud ettepanekuid. Selles dokumendis on püütud välja tuua, millised on FIE tegutsemisvormi probleemid, ennekõike, kuid mitte ainult, ning tuvastada, kas ja missugustes õigusaktides või nende rakendamise praktikas koheldakse FIE-t võrreldes äriühingutega põhjendamatult ebasoodsamalt. Teiste probleemide hulgas on pööratud tähelepanu maksuõiguse ja majandushaldusõigusega seonduvatele probleemidele ning toodud välja, millised oleksid FIE tegutsemisvormiga kaasnevate probleemide põhimõttelised lahendused.

Eelnõuga muudetakse FIE ettevõtlustulu tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustamise reegleid. Enamiku ettepanekute eesmärk on luua FIE-le äriühinguga sarnane maksuõiguslik või äriõiguslik keskkond. Eelnõuga tehtavad muudatused puudutavad vastuvõtu- ja reklaamikulude ning tasutud sotsiaalmaksu ettevõtlustulust mahaarvamise õigust. Lisaks muudetakse kahjumite edasikandmise ja välisriigis teenitud ettevõtlustulu tulumaksuga maksustamise reegleid ning olulisima muudatusena ettevõtlustulult sotsiaalmaksu tasumisel kehtestatud ülempiiri.

Osade ettepanekute eesmärk on laiendada töötajatele kehtestatud maksusoodustusi ja sotsiaalseid tagatisi ka FIE-le. Eelnõuga muudetakse paindlikumaks sotsiaalmaksu miinimumkohustuse ja avansilise makse arvestamise reegleid. Seda nii ajutise tövõimetuse perioodi kui ka kalendrikuu kestel tegutsemise alustamise korral. Lisaks kehtestatakse FIE-le tervise edendamise kulude ja töötajate lähetuse päevaraha ulatuses välislähetuses olles toitlustamiskulude mahaarvamise õigus. Kõigi nende muudatustega laiendatakse töösuhte puhul kehtivad põhimõtteid ja soodustusi ka FIE-le.

Lisaks FIE ettevõtlustulu maksustamisreeglite muudatustele tehakse eelnõuga kaks täiendavat vähese mõjuga muudatust. Sotsiaalmaksuseaduses täpsustatakse, et kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu liikme puhul ei kehti kuumääralt sotsiaalmaksu tasumise kohustus ning isikliku sõiduauto teenistus-, töö-, või ametiülesanneteks kasutamisel makstavat parkimistasu saab hüvitada sotsiaalmaksu vabalt.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kolmest paragrahvist. Eelnõu §-ga 1 muudetakse SMS-st ja §-ga 2 TuMS-st ning § 3 sätestab seaduse jõustumise.

Eelnõu § 1. Sotsiaalmaksuseaduse muutmine

Eelnõu § 1 punktiga 1 tehakse muudatus SMS § 2 lõike 1 punktis 5, mis sätestab kohustuse tasuda ettevõtlustulult sotsiaalmaksu.

Muuhulgas on selles punktis kehtestatud FIE sotsiaalmaksu kohustusele ülempiir, mis on võrdne töötasu alammäärade 15-kordselt aastasummalt arvatud sotsiaalmaksuga. Ülempiiri eesmärk on jagada FIE tulu mõtteliselt aktiivseks tuluks ja kapitalituluks, millest viimast maksustatakse reeglina üksnes tulumaksuga.

2017. aastal on FIE maksimaalseks sotsiaalmaksu kohustuse suuruseks 27 918 eurot. See on võrdne ligi 6,1-kordselt keskmiselt aastapalgalt arvatud sotsiaalmaksuga, mis on väikeettevõtja jaoks ebamõistlikult koormav. Seega kuu kohta peaks FIE teenistus olema suurem kui 7050 eurot.

Taoline ettevõtlustulu aktiivse tegevuse tuluks ja kapitalituluks jagamise reegel on kehtinud aastast 1994. Lähtuvalt töötasu alammäära kehtestamise põhimõtetest sõltub sotsiaalmaksu maksimaalse kohustuse suurus kokkuleppest, mitte reaalsest maksumaksjate tulu suurenemisest. See võib tekitada olukorra, kus ülempiiri arvuline näitaja muutub erinevas tempos võrreldes maksumaksja keskmise tulu muutumisega. Teatavasti on töötasu alammäär nimetatud ajast kasvanud oluliselt kiiremini, kui keskmine töötasu. Maksimaalse kohustuse muutumist ilmestab 1994. aastal kehtinud töötasu alammäära ja keskmise palga suhte võrdlus 2016. aastal kehtinud sama näitajaga. Kui sotsiaalmaksu ülempiiri kehtestamise hetkel moodustas töötasu alammäär 17% keskmisest töötasust ehk maksimaalne kohustus arvutati 2,5-kordselt keskmiselt töötasult, siis 2016. aastal oli vastav suhtarv 38%, mis tähendab, et ülempiir vastas 6-kordsele keskmisele töötasule.

Liialt kõrge ülempiir vähendab ettevõtlusvormi atraktiivsust, kuna ei jaga FIE ettevõtlustulu piisavalt adekvaatselt aktiivseks tuluks ja kapitalituluks. Samas liigselt madal ülempiir suurendaks oluliselt kuritarvituste ohtu, mis seisneb tööandjate mõjutuses vormistada töösuhe sotsiaalmaksu kulude kokkuhoiu eesmärgil ümber ettevõtluseks.

Võttes arvesse eeltoodut, vähendatakse SMS § 2 lõike 1 punktis 5 sätestatud ülempiir 10-kordsele töötasu alammäärade aastasummale, mis on ligilähedane 3,7-kordsele keskmisele töötasule. Seda ületav ettevõtlustulem maksustatakse üksnes tulumaksuga.

Lisaks sotsiaalmaksu ülempiiri langetamisele tehakse punktis 5 tehnilise täpsustusena muudatus sama paragrahvi järgnevatele lõigetele viitamisel. Sättesse jääb alles viide lõikele 5, mis kehtestab miinimumsummalt sotsiaalmaksu tasumise kohustuse, ning mis omakorda viitab sama paragrahvi lõigetele 6, 7, 8 ja 10, kus on kirjas sotsiaalmaksu miinimumkohustuse detailsemad arvutamise põhimõtted. Täiendavalt lisatakse viide SMS § 2 lõikele 11, mis kehtestab välisriigis teenitud tulumaksuga mittemaksustatavalt tulult sotsiaalmaksu arvutamise reeglid.

Eelnõu § 1 punktiga 2 lisatakse SMS § 2 lõikesse 4 punkt 7, mille kohaselt välistatakse kuumääralt sotsiaalmaksu tasumise kohustusest kohaliku omavalitsuse üksuse volikogu liikmed. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 17 lõike 3 kohaselt on volikogul õigus maksta oma liikmetele tasu volikogu tööst osavõtu eest. Seega regulaarset tasu saavad need volikogu liikmed, kus volikogu on taolise otsuse teinud. Samas SMS § 2 lõikega 2 kehtestud sotsiaalmaksu miinimumkohustus eeldab igakuist tasu saamise õigust. Võttes arvesse volikogu liikmele tasu maksmise põhimõtteid, ei ole kohane rakendada volikogu liikme puhul sotsiaalmaksu miinimumkohustuselt sotsiaalmaksu maksmise nõuet. Seetõttu täiendatakse SMS § 2 lõikes 4 toodud loetelu kohaliku omavalitsuse volikogu liikmetega. Selle tulemusel puudub kohustus maksta volikogu liikmete eest sotsiaalmaksu igakuiselt vähemalt kuumääralt ning sotsiaalmaksu tasutakse üksnes juhul, kui volikogu tööst osavõtu eest makstakse tasu. Sisuliselt taastatakse muudatusega enne avaliku teenistuse seaduse uue redaktsiooni jõustumist 2013. aastal kehtinud kord, mille kohaselt ei laienenud sotsiaalmaksu miinimumkohustus volikogu liikmetele avaliku teenistuse seaduse reguleerimisalast lähtuvalt.

Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse SMS § 2 lõiget 5.

SMS § 2 lõige 5 kehtestab FIE-le kohustuse maksta sotsiaalmaksu mitte vähem kui kuumäärade 12-kordselt summalt (edaspidi *sotsiaalmaksu miinimumkohustus*). Sarnaselt töötajatega on ka teatud FIE-d vabastatud sotsiaalmaksu miinimumkohustuse täitmisest. Nende isikute loetelu on toodud kõnealuses lõikes. Sellesse loetelusse lisatakse täiendav isikutegrupp – ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel võrdsustatud isikud. Selle ravikindlustuse seaduse punkti alusel loetakse võrdsustatud isikuks õigusaktide alusel asutatud ja tegutsevas Eesti õppeasutuses või välisriigi samaväärses õppeasutuses põhiharidust või üldkeskharidust omandav isik, kutseõppe tasemeõppes õppiv isik ning Eesti alalisest elanikust üliõpilane, välja arvatud doktorandidoetust saav doktorant. Seega tegemist on nii alaealiste kui ka täisealiste noortega, kes põhikohustusena tegelevad õppimisega. Muudatuse tulemusel ei ole neil FIE-na tegutsedes kohustust täita sotsiaalmaksu miinimumkohustust. Vabastus ei kohaldu teenitud ettevõtlustulule. Seega tulu teenides tuleb neil tasuda sotsiaalmaksu üldises korras. Olemuselt sarnane välistus kehtib olukorras, kui kõnealune isik töötab töölepingu alusel (SMS § 2 lõige 4 punkt 4). Muudatuse tulemusel koheldakse sarnaselt õppimisega tegelevat noort olenemata sellest, kas aktiivse tulu teenimine toimub töölepingu alusel või ettevõtjana.

Lisaks tehakse tehniline muudatus sotsiaalmaksu järgnevates lõigetes asuvatele miinimumkohustuse erisustele viitamisel. Kuna SMS § 2 täiendatakse uue lõikega (§ 2 lõige 10), millega tuleb arvestada FIE minimaalse sotsiaalmaksu kohustuse arvutamisel, lisatakse viide nimetatud lõikele. Selle uue lõike kohaselt vähendatakse sotsiaalmaksu miinimumkohustust ajutise töövõimetuse tõttu.

Eelnõu § 1 punktiga 4 muudetakse SMS § 2 lõiget 6.

Kui SMS § 2 lõikega 5 kehtestatakse sotsiaalmaksu miinimumkohustus ja sellest vabastus teatud isikutegruppidele, kes kogu maksustamisperioodi vastavad selles lõikes toodud tingimustele, siis lõikes 6 kehtestatakse reeglid selleks, kuidas arvutada sotsiaalmaksu miinimumkohustus, kui lõikes 5 toodud tingimused on täidetud üksnes teatud perioodi jooksul kalendriaastas. Sarnaselt lõikega 5 täiendatakse seda loetelu noortega, kes tegelevad õppimisega. Muudatuse tulemusel vabastatakse maksustamisperioodist lühema perioodi jooksul tingimustele vastavad noored sotsiaalmaksu miinimumkohustusest proportsionaalselt ajaga, mil nad tegelesid õppimisega. Õppimise lõpetamise järgselt tuleb täita sotsiaalmaksu miinimumkohustus üldises korras.

Lisaks asendatakse sotsiaalmaksu miinimumkohustuse kuupõhine arvestus päevapõhise arvestusega. Täpsemalt on muudatust selgitatud eelnõu § 1 punktis 5.

Eelnõu § 1 punktiga 5 muudetakse SMS § 2 lõiget 8 ja § 9 lõiget 5¹.

Vastavalt SMS § 2 lõikele 3 arvutatakse töötaja tööle asumise kuul ja töötamise lõpetamise kuul sotsiaalmaksu miinimumkohustus proportsionaalselt töötatud päevade arvuga. Seevastu FIE-l on kohustus maksta sotsiaalmaksu proportsionaalselt FIE-na registreeritud või muudele tingimustele vastamise kuude arvuga (SMS § 2 lõige 6). Väljakujunenud praktika kohaselt loetakse registreeritud kuuks ka see kuu, kui isik on FIE-na registreeritud vähemalt 15. päeval kuust. Taolise lahenduse tulemusel maksab FIE sisuliselt sotsiaalmaksu ka perioodi eest, kui ta polnud FIE ning tal puudus ravikindlustuskaitse. Vastavalt RaKS § 10 lõikele 1 saadakse ravikindlustuskaitse pärast 14 päeva möödumist isiku FIE-na registreerimist, mitte FIE-na registreerimise kuu agusest.

FIE sotsiaalmaksu miinimumkohustuse arvestust muudetakse selliselt, et maksu arvutamise aluseks on äriregistris registreeritud päevade arv. Selle tulemusel koheldakse sotsiaalmaksu miinimumkohustuse osas FIE-sid võrdselt töötajatega, kelle eest peab tööandja maksuma sotsiaalmaksu miinimumsummalt alates tema tööle võtmise päevast. See välistab sotsiaalmaksu maksmise perioodi eest, mil isik FIE-na veel või enam ei tegutse.

Selleks täpsustatakse SMS-s nii § 2 lõikes 8 sätestatud FIE sotsiaalmaksu miinimumkohustuse arvutamise reegleid, kui ka § 9 lõikes 5¹ sätestatud avansilise makse arvutamise põhimõtteid. Neis sätetes asendatakse tekst „kuude arvuga“ tekstiga „päevade arvuga“. Seega FIE miinimumkohustuse ja avansilise makse arvutamiseks tehakse esmalt kindlaks mis päevast alates või mis päevani FIE vastas seaduses toodud tingimustele. Maksukohustuse arvutamiseks jagatakse tingimustele vastav päevade arv selle kuu päevade arvuga ning maksukohustuse suurus arvutatakse vastavalt saadud proportsioonile.

Eelnõu § 1 punktiga 6 lisatakse SMS § 2 lõiked 10 ja 11.

Lõikega 10 kehtestatakse reegel, mille kohaselt FIE-l on õigus võtta sotsiaalmaksu miinimumkohustuse arvutamisel arvesse ajutise töövõimetuse perioode.

Kui FIE on ajutiselt töövõimetu ja ei tegele ettevõtlusega (haigestumine, haige hooldamine vms), tuleb FIE-l, kes ei ole teatanud äriregistrile oma tegevuse peatamisest, maksta sotsiaalmaksu avansilist makset kogu töövõimetuslehel oldud perioodi eest. Ka FIE lõpliku miinimumkohustuse arvutamisel ajutise töövõimetuse perioodi hetkel arvesse ei võeta. Seevastu teiste aktiivselt tegutsevate isikute puhul taoliste mittetöötamise perioodide eest sotsiaalmaksu kuumääralt (SMS § 2¹) tasuda ei tule. Näiteks ei tasuta seda töötaja puhul töövõimetuslehel oldud perioodi eest (SMS § 2 lõige 3 punkt 1). Sellest lähtuvalt tuleks ka FIE-t kohustada maksuma sotsiaalmaksu kuumääralt üksnes perioodi eest, kus ta ise saab aktiivselt oma ettevõtlusega tegeleda. Kusjuures teinekord võivad esineda objektiivsed takistused kasutamaks äriseadustikus sätestatud ettevõtte tegevuse peatamise võimalust. Äriregistrile ajutise töövõimetuse tõttu peatamisest teavitamine võib olla võimatu (nt äkiline raske haigestumine, kooma vms), tunduda ebamõistlik (kerge haigestumine), olla keeruline või ka ununeda.

Eriti teravalt tõusetub teema FIE puhul, kes samaaegselt töötab. Kui töötamise perioodil FIE-l avansilise makse tasumise kohustus tööandja makstud sotsiaalmaksu tõttu puudub, siis ajutise töövõimetuse perioodi eest tuleb FIE-l avansilist makset tööandja sotsiaalmaksu kohustuse puudumise tõttu siiski tasuda.

Töötajatega sarnase kohtlemise tagamiseks antakse FIE-le õigus vähendada oma sotsiaalmaksu miinimumkohustust ajutise töövõimetuse tõttu (SMS § 2 lõige 10). Kuna tegemist on delikaatsete isikuandmetega, ei ole nimetatud alusel sotsiaalmaksu miinimumkohustuse vähendamine maksumaksjale kohustuslik ega automaatne. Selle õiguse kasutamine eeldab, et FIE on maksuhaldurile esitanud andmed oma ajutise töövõimetuse

perioodide kohta. Eeldatavalt võiks andmete edastamine toimuda vormile E vastavate andmete lisamisega.

Muudatuse järgselt võetakse ajutise töövõimetuse perioodid arvesse aasta lõpliku minimaalse sotsiaalmaksu kohustuse arvutamisel (SMS § 2 lõige 5). Lähtuvalt töövõimetuslehtede väljastamise ja sotsiaalmaksu avansilise makse arvutamise põhimõtetest ei ole ajutise töövõimetuse perioodide arvesse võtmine võimalik avansilise makse arvutamisel, mistõttu samasisulist muudatust SMS §-s 9 ei tehta.

SMS § 2 lisatavas uues lõikes 11 täpsustatakse, mis summalt arvutatakse sotsiaalmaksu ettevõtlustulult, mis on TuMS § 14 lõike 10 alusel tulumaksust vabastatud. Selleks, et vältida täiendava halduskoormuse tekkimist, võetakse sellelt välisriigis teenitud ettevõtlustulult sotsiaalmaksu arvutamisel aluseks välisriigis tulumaksuga maksustamist reguleeriva seaduse alusel arvutatud ettevõtlustulemi. Ettevõtlustulemi arvutamiseks arvatakse ettevõtlustulust maha välisriigi tulumaksuga maksustamist reguleeriva seaduse kohaselt lubatud ettevõtlusega seotud kulud.

Sarnaselt Eestis tulumaksuga maksustatava tuluga jagatakse välisriigis teenitud tulumaksuvaba ettevõtlustulemi enne maksumääraga korrutamist TuMS § 14 lõigete 5³–5⁵ alusel arvuga 1,33. Lisaks eelnimetatud reeglile kehtivad selle tulu sotsiaalmaksuga maksustamisel nii SMS § 2 lõike 1 punktis 5 kehtestatud sotsiaalmaksu ülempiir, kui samas punktis viidatud sotsiaalmaksu minimaalne kohustus (SMS § 2 lõige 5). Vaata ka eelnõu § 2 punkti 2 selgitusi.

Eelnõu § 1 punktiga 7 muudetakse SMS § 3 punkti 1.

Nimetatud SMS punkti alusel vabastatakse TuMS §-s 13 toodud töötajatele makstavad töösuhtest tulenevad teatud väljamaksed sotsiaalmaksust. Käesoleva aasta 19. juunil võeti vastu tulumaksuseaduse muutmise seadus, millega täiendati § 13 lõikes 3 toodud loetelu parkimistasu hüvitisega. Selleks, et sellelt hüvitiselt ei tuleks tasuda sotsiaalmaksu, täiendatakse kõnealust SMS punkti viitega TuMS § 13 lõike 3 punktile 2². Parkimistasu hüvitise mitte maksustamise eesmärgiks on seaduse praktikaga kooskõlla viimine.

Eelnõu § 1 punktiga 8 täiendatakse SMS §-s 3 toodud mittemaksustatavate summade ja soodustuste loetelu FIE arvestusliku haigushüvitisega.

RaKS § 56 lõike 1 kohaselt tekib isikul õigus saada haigekassalt haigushüvitist töövõimetuslehel märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastuse üheksandast päevast arvates. Vastavalt töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 12² lõikele 1 on tööandjal kohustus maksta töötajale hüvitist haigestumise või vigastuse neljanda kuni kaheksanda kalendripäeva eest 70% töötaja keskmisest töötasust. SMS § 3 punkti 3 kohaselt ei maksustata sotsiaalmaksuga töötajale makstavat haigushüvitist, mida makstakse teise kuni kaheksanda päeva eest ja mis ei ületa 100% tema keskmisest töötasust. FIE-le maksab haigekassa haigushüvitist sarnaselt töötajatega alates haigestumise üheksandast päevast. FIE haigestumise neljandast kuni kaheksanda päevani hüvitist ei saa, kuna puudub tööandja. Seega kehtiv regulatsioon on FIE-na tegutseva füüsilise isiku haigestumise korral mitmes aspektis koormavam – hüvitis jääb saamata ning ajutise mittetegutsemise perioodil võib säilida kohustus tasuda sotsiaalmaksu kuumääralt.

Vaatamata sellele, et FIE tegevuse olemusest lähtuvalt ei ole töötajaga samaväärse olukorra loomine võimalik, täiendatakse SMS § 3 uue punktiga 18, mille alusel vähendatakse FIE sotsiaalmaksuga maksustatavat tulemit arvestusliku haigushüvitise võrra. Täiendav mahaarvamise õigus tekib töövõimetuse teise kuni kaheksanda päeva kohta. Selle tulemusel laieneb tööandjatele kehtestatud haigushüvitise maksusoodustus ka FIE-le.

Mahaarvamise suurus on samaväärne töötajate puhul kehtestatud soodustusega ehk 100% eelmise aasta eest tasutud sotsiaalmaksu alusel arvatud kalendripäeva keskmisest tulust. Juhul kui eelmisel aastal sotsiaalmaksu ei tasutud, ei ole võimalik arvestuslikku mahaarvamist rakendada. Tulem võib eelmisel kalendriaastal puududa väga erinevatel põhjustel – eelmisel aastal ei tegutsetud FIE-na, sotsiaalmaksu ei tasutud põhjusel, et miinimumkohustus puudus teise isiku (nt tööandja) makstud sotsiaalmaksu tõttu jms.

Mahaarvamise rakendamisel tuleb arvestada SMS § 2 lõikes 5 sätestatuga. Seega arvestusliku mahaarvamise võrra ei saa vähendada FIE puhul kehtivat minimaalset sotsiaalmaksu kohustust.

Eelnõu § 1 punktiga 9 muudetakse SMS § 9 lõike 3 punkti 1.

SMS § 9 lõike 3 punkt 1 sätestab sotsiaalmaksu avansilise makse maksmise kohustuse. Sättes kehtestatakse selle arvutamise reeglid ja teatavatele isikutele vabastus selle tasumise kohustusest. Sellesse loetellu, kellel puudub kohustus tasuda sotsiaalmaksu avansilist makset, lisatakse ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel võrdsustatud isikud ehk noored, kes tegelevad õppimisega. Muudatus on seotud SMS § 2 lõike 5 muutmisega, mille kohaselt puudub õppival noorel kohustus tasuda sotsiaalmaksu vähemalt kuumääralt (n-ö sotsiaalmaksu miinimumkohustus). Käesolev muudatus vabastab sama isiku ka avansilise makse tasumise kohustusest.

Eelnõu § 1 punktiga 10 muudetakse SMS § 9 lõiget 4.

Kui tulumaksu puhul kogutakse avansilist makset lähtuvalt eeldatavast tulu suurusest, siis sotsiaalmaksu puhul on ravikindlustatu staatuse saamiseks vaja FIE-l tasuda sotsiaalmaksu vähemalt kuumääralt.

SMS § 9 lõike 3 kohaselt arvutatakse FIE sotsiaalmaksu avansiline makse kvartali kohta. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt vähendatakse arvatud summat kvartali jooksul riigi, linna, valla või tööandja deklareeritud maksusumma võrra. Kui tööandja deklareerib FIE-na tegutseva inimese eest I kvartalis sotsiaalmaksu summas, mis on võrdne sotsiaalmaksu minimaalse kohustuse aastasummaga, siis on juba I kvartalis täidetud SMS § 2 lõikes 5 sätestatud minimaalne aastane kohustus. Kirjeldatud juhul ei pea FIE I kvartalis maksuma sotsiaalmaksu avansilisi makseid. Siiski ei mõjuta esimeses kvartalis deklareeritud suurem palgatulu FIE järgnevate kvartalite avansilise makse kohustust, kuigi aasta kohta arvestatavat minimaalset maksukohustust suurem palgatulu vähendab. Seega järgnevates kvartalites tuleb FIE-l tasuda avansilisi makseid täies ulatuses, ning tuludeklaratsiooni alusel tehtud sotsiaalmaksu ümberarvestuse tulemusena tuleb II, III ja IV kvartalis makstud sotsiaalmaksust tekkinud enamakse FIE-le tagastada, kui FIE tulem ei ületa kuumäärade aastasummat.

Maksu kogumine suuremas summas, kui FIE aastane minimaalne maksukohustus, võib maksumaksjale näida ebaõiglasena eeskätt seetõttu, et juba maksu maksmise hetkel on teada, et väikese tulu korral see tagastatakse, kuid arvestades SMS-s kehtestatud enamakse tagastamise tähtaegasid alles 9–15 kuud pärast selle tasumist.

Lisaks mõjutab taoline muudatus ka MTA sissenõudmisega tegelevate ametnike töömahtu. Muudatus vähendaks kulutusi avansiliste maksete sissenõudmisele, mis aastadeklaratsiooni alusel avansilise makse maksjatele tagastatakse.

Selle vältimiseks asendatakse FIE avansiliste maksete kvartaalne arvestus SMS § 9 lõikes 4 summeeritud arvestusega kalendriaasta algusest. Seega kui FIE on näiteks I kvartalis saanud sotsiaalmaksuga maksustatavat palgatulu vähemalt 12-kordselt töötasu alammääralt, ei ole tal kohustus maksta sotsiaalmaksu avansilisi makseid lisaks kõnealusele I kvartalile ka järgneval kolmel kvartalil. Seega suurem palgatulu vähendab nii tulu saamise kvartali kui ka sellele järgnevate kvartalite avansilist makset. Palgatulu saamisele eelnevates kvartalites makstud

avansilist makset jooksvalt ümber ei arvutata ega tagastata. Eelnevates kvartalites makstud avansilise makse põhjal tekkinud enammakse tagastatakse üldkorras tuludeklaratsiooni alusel.

Eelnõu § 1 punktiga 11 muudetakse SMS § 9 lõiget 5.

Kui SMS § 9 lõike 3 punktis 1 sätestatakse avansilise makse tasumise kohustus ja sellest vabastus teatud isikutegruppidele, kes kogu kvartali vastavad selles lõikes toodud tingimustele, siis SMS § 9 lõikes 5 kehtestatakse reeglid selleks, kuidas arvutada avansiline makse, kui selles punktis toodud tingimused on täidetud üksnes teatud perioodi jooksul kvartalis. Sarnaselt SMS § 9 lõike 3 punktiga 1 täiendatakse seda loetelu noortega, kes tegelevad õppimisega. Muudatuse tulemusel vabastatakse kvartalist lühema perioodi jooksul tingimustele vastavad noored avansilisest maksest proportsionaalselt ajaga, mil nad tegelesid õppimisega. Õppimise lõpetamise järgse perioodi eest tuleb tasuda avansilist makset üldises korras.

Lisaks asendatakse sotsiaalmaksu miinimumkohustuse kuupõhine arvestus päevapõhise arvestusega. Täpsemalt on muudatust selgitatud eelnõu § 1 punktis 5.

Eelnõu § 1 punktiga 12 täiendatakse SMS § 13 uue lõikega.

Lisatavas lõikes täpsustatakse, et Maksu- ja Tolliametil on õigus saada Eesti Haigekassalt õigusaktides sätestatud ülesannete täitmiseks teavet ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel kindlustatud isikuga võrdsustatud isikute kohta. Andmed on vajalikud nii lõpliku sotsiaalmaksu miinimumkohutuse arvutamiseks (SMS § 2 lõiked 5 ja 6), kui ka avansilise makse määramiseks (SMS § 9 lõike 3 punkt 1 ja lõige 5).

Eelnõu § 2. Tulumaksuseaduse muutmise

Eelnõu § 2 punktiga 1 muudetakse TuMS § 14 lõikeid 5³ ja 5⁴.

TuMS § 14 lõike 5³ kohaselt tehakse FIE ettevõtlustulust ettevõtlusega seotud mahaarvamised ning saadud summa jagatakse enne maksumääraga korrutamist 1,33-ga. Sisuliselt on jagamistehte näol tegemist ettevõtlustulust tasutava sotsiaalmaksu mahaarvamise, et tagada ettevõtlustulu maksustamisel palgatuluga sarnane maksubaas. Sama maksubaasi kasutatakse lisaks tulumaksule ka FIE tasutava sotsiaalmaksu arvutamisel.

TuMS § 14 lõiget 5³ täiendatakse täpsustusega, mis välistab jagamistehte tegemise, kui FIE-l puudub Eestis sotsiaalmaksu maksmise kohustus. Kõnealune põhimõte kohalduks nii residendist, kui ka mitteresidendist FIE ettevõtlustulu tulumaksuga maksustamisel. SMS kohaldamata jätmine on tingitud kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta (ELT L 166, 30.04.2004, lk 1–123) või välisriigiga sõlmitud sotsiaalkindlustuslepingus sätestatud reeglitest. Kuigi nimetatud määruse põhiprintsiibi kohaselt kohaldatakse isikule selle riigi seadusi, kus toimub tema ettevõtlus (määruse artikkel 11 lõige 3 punkt a)), siis on sellele kehtestatud mitmeid erandeid. Näiteks määruse artikkel 12 lõike 2 kohaselt jäävad tavaliselt ühes riigis tegutsevale FIE-le kehtima selle riigi õigusaktid, kui ta tegutseb teises riigis ajutiselt (kuni 24 kuud). See eeldab vastava vormi (A1) taotlemist. Lisaks võib maksukohustus tekkida teises riigis, kui FIE tegutseb samaaegselt mitmes riigis (määruse 6 artikkel 13 lõige 2). Seega olenevalt konkreetsest olukorrast võib Eestis ettevõtlusega tegeleval FIE-l tekkida sotsiaalkindlustusmaksete maksmise kohustus muus EL liikmesriigis. Olemuselt sarnastele põhimõtetele tuginevad ka sõlmitud sotsiaalkindlustuslepingud. Arvestades asjaolu, et 1,33-ga jagamise eesmärgiks on maksubaasi korrigeerimine sotsiaalmaksu kohustusega arvestamiseks, siis FIE-de puhul, kellel Eestis sotsiaalmaksu tasuda ei tule, puudub ka vajadus lubada vähendada tulumaksu baasi.

TuMS § 34 punkti 12 kohaselt lubatakse ettevõtlustulust maha arvata välisriigis tasutud sotsiaalkindlustusmaksed, kui FIE ettevõtlustulu maksustamisel SMS-st ei kohaldata. Seega tekib FIE ettevõtlustulu maksustamisel kaks võimalust olenevalt sellest, kas maksustamisel

kohaldatakse SMS-st või mitte. Kui SMS-st kohaldatakse, siis jääb kehtima senine kord, mille kohaselt TuMS § 34 punkti 12 kohaselt ei arvata ettevõtlustulust maha välisriigis tasutud sotsiaalkindlustusmaksuid ning enne tulu- ja sotsiaalmaksu arvutamist jagatakse ettevõtluse tulem 1,33. Kui SMS-st ei kohaldata, siis ettevõtlustulemit sotsiaalmaksu kohustuse arvesse võtmiseks ei vähendata ehk ettevõtlustulemit 1,33 ei jagata. Võrdse kohtlemise tagamiseks lubab TuMS sellisel juhul vähendada ettevõtlustulu välisriigis tasutud sotsiaalkindlustusmaksude või -maksete võrra.

Sama eelnõu punktiga muudetakse ka TuMS § 14 lõiget 5⁴. Selle esimeses lauses tehakse tehniline muudatus, millega täpsustatakse viidet SMS-le. Sama sätte teises lauses muudetakse sotsiaalmaksu tulust mahaarvamise reegleid.

Kehtiva TuMS § 14 lõike 5⁴ kohaselt ei kanta sotsiaalmaksu kahjumina edasi järgmistele maksustamisperioodidele, kui tasutud maks ületab ettevõtlustulu, millest on tehtud ettevõtlusega seotud mahaarvamisid.

Sel viisil tekkinud kahjumi edasikandmise piirang on tingitud asjaolust, et sotsiaalmaksu miinimumkohustuse puhul on sisuliselt tegemist FIE-na tegutsevatele füüsilisele isikule kindlustuskaitse tagamise kohustusega. SMS kohaselt on kindlustuskaitse tagamiseks sotsiaalmaksu tasumise kohustus töösuhte puhul tööandjal. Seevastu FIE puhul on tegemist aktiivset tulu teeniva isikuga, kes endale kindlustuskaitse tagamiseks tasub sotsiaalmaksu ise. Nii äriühingu kui ka FIE puhul on tasutava sotsiaalmaksu puhul tegemist ettevõtlusega seotud kuluga. Seejuures äriühingu puhul sotsiaalmaksu tuludest mahaarvamisele piirangut kehtestatud ei ole. Äriühing võib kuludesse kanda sotsiaalmaksu ka olukorras, kus ettevõtte on kahjumis.

Hetkel kehtiv regulatsioon tekitab ebavõrdse kohtlemise, kuna FIE, kes teeb ettevõtlusega tegelemise alustamisel suuri investeeringuid (näiteks soetab laenu abil põhivara) ja kellel maksustatav tulu esimestel aastatel puudub, saab hiljem suurema maksukoormuse võrreldes sellega, kelle tulu jaotub aastate vahel ühtlaselt ja kelle kogu sotsiaalmaks läheb igal aastal mahaarvamisele.

TuMS § 14 lõikes 5⁴ tehtava muudatuse kohaselt kantakse ettevõtluse tulemit ületav sotsiaalmaksu summa edasi järgmistele maksustamisperioodidele. Tulust suuremate sotsiaalmaksu kulude edasikandmisele kohalduvad TuMS §-s 35 sätestatud põhimõtted, mille kohaselt võib maksustamisperioodi ettevõtlustulu ületavate kulude summa maha arvata kuni kümne järgneva maksustamisperioodi ettevõtlustulust. Selle tulemusel väheneb FIE järgmiste maksustamisperioodide ettevõtlustulemit ja sedakaudu tema tulu- ja sotsiaalmaksu kohustus.

Sotsiaalmaksu kulu tulust mahaarvamise piirangu eemaldamine soodustab ettevõtluse arengut ning tagab erinevate tegevusvormide võrdse kohtlemise.

Eelnõu § 2 punktiga 2 täiendatakse TuMS § 14 uue lõikega 10.

Kehtiva TuMS järgi maksustatakse FIE ettevõtlustulu tulumaksuga olenemata sellest, kas see on teenitud Eestis või välisriigis. Vältimaks tulu topeltmaksustamist, on maksumaksjal TuMS § 45 lõike 1 kohaselt õigus vähendada Eestis tekkinud tulumaksukohustust välisriigis tasutud tulumaksu võrra (nn tasaarvestusmeetod), mille maksmine oli seaduse või topeltmaksustamise vältimise lepingu alusel kohustuslik.

Samas on palgatulu puhul TuMS § 13 lõikes 4 kehtestatud reegel, et teatud tingimustel välisriigis teenitud palgatulu Eestis ei maksustata (nn vabastusmeetod). Kui Eesti resident töötab pikaajaliselt (enam kui 183 päeva) välisriigis, võib näiteks välisriigis ja Eestis kehtiva maksuvaba tulu määra erinevus tekitada olukorra, kus välisriik seal teenitud tulu ei maksusta, kuna see jääb sealse maksuvaba tulu piiresse, kuid Eesti maksustaks kogu välisriigis maksustamata tulu. Nii satuks pikemaajaliselt välisriigis töötav Eesti resident võrreldes selle välisriigi residentist töötajaga ebavõrdsesse olukorda, kuigi objektiivselt on nende olukord

sarnane. Vabastusmeetod aitab seda vältida, võimaldades arvesse võtta töökohariigi elatus- ja maksustamistaset. Töötasult sotsiaalmaksu tasumise kohustust nimetatud säte ei mõjuta.

Olemuselt sarnane olukord tekib ka FIE puhul. Erinevate riikide erinevad maksustamis põhimõtted võivad viia selleni, et välisriigis tulu teeniv Eesti residentist FIE satub võrreldes kohaliku FIE-ga ebasoodsamasse olukorda, kuna Eesti maksustamisreeglid ei pruugi arvestada välisriigi maksustamis- ja/või elatustasemega. Seetõttu lisatakse TuMS § 14 välisriigis teenitud ettevõtlustulu maksustamise erireegel, mille kohaselt ei maksustata seda Eestis tulumaksuga, kui on täidetud kaks tingimust. Esiteks peab ettevõtlustulu olema teenitud välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kaudu. Teiseks peab nimetatud tulu olema olnud välisriigis maksustatav ning see on dokumentaalselt tõendatud ja tõendil on näidatud tulumaksu summa.

Vabastusmeetodit ei ole võimalik kasutada juhul, kui välisriik on selle tulu tulumaksust üldse vabastanud. Välisriigis teenitud ettevõtlustulule vabastusmeetodi rakendamine toetab residentist FIE-t välisriigis ettevõtlustulu teenimisel ning tagab sealse ettevõtjaga võimalikult lähedase maksukeskkonna.

Vabastusmeetodit ei ole võimalik rakendada ka juhul, kui FIE-l puudub välisriigis püsiv tegevuskoht. Püsiva tegevuskoha mõiste sisustamisel tuleb lähtuda vastava riigi õigusaktides sätestatud määratlusest ja maksulepingu olemasolul - lepingus sätestatud reeglitest. Püsiva tegevuskoha tekkimiseks on reeglina oluline, et FIE-l asuks selles riigis majandusüksus, mis tegeleb selles riigis püsivalt ja reaalselt majandustegevusega. Püsiva tegevuskoha puudumisel maksustatakse FIE välisriigis teenitud ettevõtlustulu TuMS-s ja SMS-s sätestatud üldiste reeglite kohaselt.

TuMS § 14 lõikes 10 kehtestatav ettevõtlustulu maksuvabastus rakendub üksnes tulumaksule. Sotsiaalmaksu tuleb välisriigis teenitud ettevõtlustulult tasuda SMS-s sätestatud korra kohaselt. Vaata ka eelnõu § 1 punkti 6 ja § 2 punkti 8 selgitusi.

Eelnõu § 2 punktis 3 täiendatakse TuMS § 32 lõikega 6.

TuMS § 32 sätestab ettevõtlusega seotud kulu mõiste ja selliste kulude ettevõtlustulust mahaarvamise tingimused. Sätte täiendamine on tingitud ettevõtlustulust maha arvatavate kulude loetelu laiendamise ja Eelnõu jõustumise järgselt on FIE-l õigus vähendada oma ettevõtlustulu seaduses ettenähtud piirmäärade ulatuses enda tervise edendamiseks tehtud dokumentaalselt tõendatud kulude võrra. Ajutiselt välisriigis ettevõtlusega tegeledes ei nähta FIE-l õigust saada päevaraha, kuid muudatuse kohaselt lubatakse piirmäärade ulatuses tehtud dokumentaalselt tõendatud isiklike toitlustamise kulude võrra vähendada maksubaasi. Kuna nimetatud kulude puhul ei ole tegemist traditsiooniliste ettevõtlusega seotud kuludega, täiendatakse TuMS § 32 lõikega 6, mille kohaselt käsitatakse ettevõtlusega seotud kuluna ka füüsilisest isikust ettevõtja enda tervise huvides ja toitlustamiseks tehtud kulud. Nimetatud kulude mahaarvamise täpsemad tingimused kehtestatakse TuMS § 33 lõigetes 4 ja 5. Segaduste vältimiseks lisatakse käesolevas sättes viide eelnimetatud lõigetele. Vaata ka eelnõu § 2 punkti 5 selgitusi.

Eelnõu § 2 punktiga 4 täiendatakse TuMS § 33 lõiget 1 teise lausega.

Kehtiva TuMS § 33 lõikes 1 sätestatud reegli kohaselt võib FIE külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud dokumentaalselt tõendatud kulud maksustamisperioodi ettevõtlustulust maha arvata mitte rohkem kui 2% ettevõtlustulust, millest on tehtud § 32 lõigetes 1 ja 4 lubatud mahaarvamised. Äriühingul on TuMS § 49 lõike 4 kohaselt õigus maha arvata taolisi kulud kuni 32 euro eest kalendrikuus ning lisaks kuni 2% ulatuses sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksetest.

Olulisim erinevus mahaarvamise suuruses FIE ja äriühingu vahel tekib ettevõtlusega alustamise perioodil, kus FIE ettevõtluse tulem võib tulla negatiivne või suhteliselt olematu ja

tulemist sõltuv protsentuaalne piirmäär ei ole vastuvõtukulude katmiseks piisav. Samas ärikontaktide loomine ja äripartneritega kohtumised ei ole igapäevased ja vajalikud mitte ainult toimivate äride puhul, vaid on olulised kogu ettevõtlusega tegelemise ajal.

Seetõttu kehtestatakse FIE-le TuMS § 33 lõike 1 teise lausega täiendav võimalus külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud toitlustamise, majutamise, transpordi või meelelahutusega seotud dokumentaalselt tõendatud kulude mahaarvamiseks. Muudatuse jõustumise järgselt võib neid kulusid lisaks esimeses lauses nimetatud piirmäärale arvata maksustamisperioodi ettevõtlustulust maha kuni 32 euro ulatuses kalendrikuu kohta. Mahaarvatavate kulude loetelu on sama, mis TuMS § 33 lõike 1 esimeses lauses toodu.

Mahaarvamine on kehtestatud kalendrikuu kohta, mis tähendab, et terve aasta ettevõtlusega tegelemisel on täiendava mahaarvamise suurus 384 eurot, kalendriaastast lühema tegutsemise perioodi korral proportsionaalselt tegutsetud kuude arvuga.

Eelnõu § 2 punktiga 5 lisatakse TuMS § 33 kolm uut lõiget, millega kehtestatakse täpsustavad piirangud teatud ettevõtluskulude mahaarvamisele.

Reklaami eesmärgil üle antud kauba või teenuse kulu mahaarvamine (TuMS § 33 lõige 3)

TuMS § 34 punkti 8 kohaselt ei ole FIE-l lubatud ettevõtlustulust maha arvata kingituste ega annetuste maksumust. Seega ei ole ettevõtlustulust lubatud maha arvata ka reklaami eesmärgil tehtud kingituste maksumust.

Reklaamkingitused on osa tavapärasest ettevõtlusest nii äriühingu kui ka FIE puhul. Kuna äriühingu ja FIE puhul puuduvad ettevõtlusega tegelemisel (sh reklaami tegemisel) sellised erisused, mis võiks olla aluseks maksustamisel nende kulude erinevaks kohtlemiseks ning puudub ka oluline kuritarvituste risk, laiendatakse äriühingutele kehtestatud reklaami eesmärgil tehtud kingituste maksuvabastust ka FIE-le.

Selleks täiendatakse TuMS § 33 uue lõikega 3, mis lubab ettevõtlustulust maha arvata reklaami eesmärgil üle antud kauba või teenuse kulu. Reklaami eesmärgil tehtud kingituste tuludest mahaarvamine piiritletakse sarnaselt äriühingutega kingituse summalise väärtusega. Tulust lubatakse maha arvata kingitus, mille väärtus ilma käibemaksuta on kuni 10 eurot. Kingitust, mille väärtus ületab nimetatud summat, tulust maha arvata ei ole lubatud.

FIE enda tervise edendamiseks tehtud kulude mahaarvamine (TuMS § 33 lõige 4)

TuMS § 32 lõike 1 kohaselt võib ettevõtlustulust maha arvata üksnes selle teenimiseks tehtud kulutused ja seaduses täiendavalt sätestatud arvestuslikud mahaarvamised. FIE enda tervise edendamiseks tehtud kulusid seadus hetkel ettevõtlustulust maha arvata ei luba. Kuni 2017. aasta lõpuni puudub sarnane õigus ka töandjal oma töötajate puhul. Töötaja tervise edendamiseks tehtud kulud loetakse kehtiva seaduse kohaselt erisoodustuseks, mis maksustatakse tulu- ja sotsiaalmaksuga. Alates 2018. aastast välistatakse erisoodustuse hulgast töötajate tervise edendamiseks töandja tehtud kulud 100 euro ulatuses kvartalis. Võrdse kohtlemise tagamiseks laiendatakse samasisulist soodustust ka FIE-le.

TuMS § 33 lisatava lõikega 4 kehtestatakse regulatsioon, mille kohaselt on võimalik maksustamisperioodi ettevõtlustulust maha arvata FIE enda tervise edendamiseks tehtud kulusid vastavalt § 48 lõikes 5⁵ sätestatud tingimustele. TuMS § 48 lõikes 5⁵ on kehtestatud nii summaline piirang (100 eurot kvartalis), kui ka toodud loetelu kuludest, mida saab maksuvabalt töötaja tervise edendamiseks teha. Nimetatud lõike kohaselt ei maksustata erisoodustusena:

- 1) avaliku rahvaspordiürituse osavõtutasu;
- 2) sportimis- või liikumispaiga regulaarse kasutamisega otseselt seotud kulutusi;
- 3) töandja olemasolevate spordirajatiste ülalpidamiseks tehtavaid kulutusi;

4) kulutusi tervishoiutöötajate riiklikusse registrisse kantud või vastavat kutsetunnistust omava taastusarsti, füsioterapeudi, tegevusterapeudi, kliinilise logopeedi või kliinilise psühholoogi teenustele;

5) ravikindlustuslepingu kindlustusmakset.

TuMS § 33 lõikes 4 tehtava muudatuse tulemusel on ka FIE-l võimalik arvata tulust maha enda tervise edendamise kulusid kuni 100 euro ulatuses kvartalis. Seda eeldusel, et taoline kululiik on nimetatud TuMS § 48 lõikes 5⁵ toodud loetelus.

Sarnaselt töötajatega ei ole ka FIE-l võimalik kõnealust mahaarvamisõigust kalendriaasta jooksul summeerida. Seega kui ühes kvartalis jääb tervise edendamise kulu tegemata, ei kandu see õigus üle järgmisesse kvartalisse.

Ajutiselt teises riigis tegutsedes tehtud toitlustamise kulude mahaarvamine (TuMS § 33 lõige 5)

Kehtiva TuMS-i kohaselt ei ole FIE-l võimalik välisriigis ettevõtlusega tegeledes maksta endale maksuvabalt päevaraha. FIE võib arvata tulust maha igapäevasest tegevuskohast muus kohas ettevõtlusega tegelemisel majutusele tehtud kulutused ja sõidukulud, kuid endale päevaraha maksmise võimalus tal puudub. Samas TuMS § 13 lõike 3 punkti 1 kohaselt on tööandjal õigus maksta töötaja välislähetusse saatmisel maksuvabalt päevaraha kuni 50 eurot välislähetuse esimese 15. päeva kohta ja 32 eurot iga järgneva päeva kohta.

TuMS § 33 lõikega 5 kehtestatakse regulatsioon, millisel juhul võib FIE arvata ettevõtlustulust maha ajutiselt välisriigis ettevõtlusega tegeledes tehtud dokumentaalselt tõendatud isiklikud toitlustamiskulud. Toitlustamiskulusid võib maksustamisperioodi ettevõtlustulust maha arvata § 13 lõike 3 punktis 1 sätestatud piirmäärade ulatuses. Seega esimese 15. välisriigis ajutise tegutsemise päeva jooksul võib igal päeval teha tulust mahaarvatavaid toitlustamiskulusid kuni 50 euro eest ning alates 16. päevast 32 euro eest.

Nimetatud lõike kohaselt saab FIE maha arvata üksnes enda isiklikud toitlustamiskulud. Selle sätte alusel ei ole FIE-l lubatud maha arvata kellegi teise (näiteks äripartneri või töötaja) toitlustamiseks tehtud kulusid.

Vältimaks kuritarvitusi, täpsustatakse sarnaselt töötaja lähetusse saatmisega, millisel juhul toimub tegevus igapäevasest tegevuskohast ajutiselt mujal. Eelnõu kohaselt loetakse ajutiselt välisriigis ettevõtlusega tegelemiseks olukord, kui FIE tegeleb ettevõtlusega ajutiselt riigis, kus ei toimu oluline osa tema ettevõtlusest. Seega peab toitlustamiskulu mahaarvamiseks vastama tegevus kahele tingimusele. Esiteks peab tegevus olema välisriigis ajutise iseloomuga, mis eeldab, et enne välisriigis ettevõtlusega tegelemist on toimunud tegevus Eestis ning pärast välisriigis tegutsemist jätkub see siin. Lisaks sellele peab oluline osa tema ettevõtlusest toimuma Eestis. Et määrata kindlaks, kas oluline osa ettevõtlusest toimub Eestis võetakse arvesse käivet, tegutsemisaega, osutatud teenuste arvu vms näitajat, mis konkreetsel juhul sisustab täpsemalt tema tegevuse iseloomust lähtuvalt ettevõtluse olulist osa. Üldise hinnangu raames võiks 25%-st väiksem osakaal olla märk sellest, et oluline osas tegevusest ei toimu selles riigis.

Eelnõu § 2 punktiga 6 kehtestatakse TuMS § 34 punkti 8 täpsustus, mille kohaselt ei kehti kingituste ettevõtlustulust mahaarvamise keeld TuMS § 33 lõikes 3 sätestatud reklaami eesmärgil tehtud kingitustele. Vaata ka selgitusi eelnõu § 2 punkti 5 juures.

Eelnõu § 2 punktiga 7 muudetakse TuMS §-s 35 sätestatud kahjumite edasikandmise reegleid. TuMS § 35 lõike 1 kohaselt võib ettevõtlustulu ületava kulude summa maha arvata kuni seitsme järgneva maksustamisperioodi ettevõtlustulust. TuMS § 35 lõike 3 kohaselt ei tohi üle seitsme aasta vanuseid edasikantud kulusid või nende mahaarvamata osa järgmistele maksustamisperioodidele edasi kanda.

FIE korraldab oma raamatupidamist Eestis kassapõhiselt. Kui tekkepõhine raamatupidamisarvestus jagab põhivara kulud selle kasutamise perioodile võrdeliselt laiali (kulud amortiseeritakse), siis kassapõhise arvestuse korral kantakse soetusmaksumus kogu ulatuses kuludesse kulutuse tegemise hetkel. Kuna FIE maksuarvestus on seaduses sätestatu kohaselt kassapõhine, tekitab see olukorra, kus pikemaks perioodiks tulu teenimiseks soetatud vara kulud võivad kuhjuda lühikesse perioodi, sageli ettevõtlusega tegelemise algusaastatesse, ja jääda seetõttu osaliselt tuludest maha arvamata. See omakorda moonutab maksustatavat ettevõtlustulemit FIE jaoks ebasoodsas suunas – tema maksustatav tulem suureneb.

Maksualastest andmebaasidest nähtub, et erinevates Euroopa riikides kõiguvad FIE kahjumi edasikandmise tähtajad kolme ja kümne aasta vahel. Kahjumite edasikandmise ajaline piirang teenib muuhulgas eesmärki, et kahjumite edasikandmise perioodi jooksul oleks maksuhalduril võimalik kontrollida kõikide ettevõtluskulude mahaarvamise põhjendatust. Kahjumite edasikandmise piirangu täielik kaotamine on tõendamise ja dokumentide säilitamise nõudest lähtuvalt sobimatu.

Arvestades eeltoodud põhjuseid ja asjaolu, et FIE maksuarvestus on kassapõhine, pikendatakse kahjumite edasikandmise perioodi kümnele aastale. Kümme aastat on üldjuhul piisav periood, et ka suuremad investeeringud tasuksid ennast ära ehk FIE saab selle osa ettevõtluse kuludest, mis ületavad kulu tegemise aastal saadud ettevõtlustulu, maha arvata hiljemalt kümnendal aastal teenitud ettevõtlustulust. Pärast kümne aasta möödumist kulu tegemisest seda enam edasi kanda ei saa ja ettevõtlustulust maha arvamata jäänud osa läheb kaduma.

Vältimaks muudatuse tagasiulatuvat rakendamist, mis oleks olemuselt põhjendamatu ja tehniliselt keeruline, täiendatakse TuMS-st vastavate rakendussätetega (eelnoü § 2 punkt 11). Ülemineku sätete kohaselt pikeneb muudatuse vastuvõtmisel kahjumi edasikandmise periood igal järgneval aastal ühe aasta võrra kuni 2020. aastani, mil kahjumi edasikandmise periood on jõudnud kümne aastani. Vaata ka eelnõu § 2 punkti 11 selgitusi.

Eelnõu § 2 punktis 8 täiendatakse TuMS § 36 lõiget 7 neljanda lausega, mille kohaselt § 14 lõikes 10 nimetatud tulumaksuga mittemaksustatavat ettevõtlustulu ei loeta erikonto kasvuks. TuMS § 14 lõike 10 kohaselt ei maksustata FIE välisriigis teenitud ettevõtlustulu Eestis tulumaksuga, kui ettevõtlustulu on teenitud välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kaudu ja nimetatud tulu on olnud välisriigis FIE maksustatav tulu. TuMS § 36 lõike 7 kohaselt liidetakse erikontol oleva summa kahanemine sama perioodi ettevõtlustulule ja maksustatakse tulumaksuga. Juhul kui TuMS § 14 lõike 10 alusel maksuvaba ettevõtlustulu erikontole laekumisel rakenduksid erikonto üldpõhimõtted, maksustatakse see erikontolt väljavõtmisel ikkagi Eestis tulumaksuga. Seega, vältimaks maksuvaba tulu maksustamist, ei loeta TuMS § 14 lõikes 10 nimetatud ettevõtlustulu erikontole kandmist erikontol oleva summa kasvuks.

Eelnõu § 1 punktiga 9 täpsustatakse erikonto kasutamise põhimõtteid. Kehtiva TuMS § 36 lõikes 7 sätestatud reeglite kohaselt võib FIE avada krediidasutuses ühe erikonto, millel oleva summa kasv maksustamisperioodil arvatakse maha sama perioodi ettevõtlustulust ja kahanemine liidetakse sama perioodi ettevõtlustulule. Lisaks eeldab erikonto skeemi rakendamine ettevõtlustuluna arvestatud summade, toetuste ja hüvitiste kandmist erikontole kümne tööpäeva jooksul selle laekumisest arvates. Eelkirjeldatud tingimuste tõttu ei ole FIE-l pärast esmakordset krediidasutuse valikut võimalik ilma maksukohustuse tekkimiseta krediidasutust vahetada.

TuMS § 36 uue lõike 7² kohaselt ei too erikonto sulgemine ning uue erikonto avamine kaasa maksukohustuse tekkimist, kui suletud erikontol olnud kogu summa kantakse uuele erikontole kümne tööpäeva jooksul erikonto sulgemisest arvates. Seega on FIE-l võimalik vastava vajaduse tekkimisel vahetada krediidasutust. Seejuures on oluline, et suletud erikontol olev

summa kantakse kümne tööpäeva jooksul uuele erikontole. Vastasel juhul loetakse seda erikontol oleva summa kahanemiseks ning kahanemine liidetakse sama perioodi ettevõtlustulule ning maksustatakse vastavalt. Kümne tööpäeva nõue on vajalik vältimaks kuritarvitusi. Kuna FIE-st mittesõltuvatel tehnilistel põhjustel ei pruugi summa kohene ülekandmine olla võimalik pärast ühe erikonto sulgemist ja teise avamist, annab 10-päevane üleminekuperiood piisava varu raha ülekandmiseks.

Eelnõu § 2 lõikes 10 tehakse muudatus TuMS § 44 lõikes 1³.

Lõikes 1³ on toodud loetelu TuMS kohaselt tulumaksust vabastatud tuludest, mis tuleb füüsilistel isikutel vaatamata maksukohustuse puudumisele deklareerida. Sellesse loetelusse lisatakse ka TuMS § 14 lõike 10 alusel tulumaksust vabastatud ettevõtlustulu. Tulumaksuga mittemaksustatava ettevõtlustulu deklareerimine on vajalik nii maksuvaba tulu arvutamiseks kui ka sotsiaalmaksu määramiseks.

Eelnõu § 2 punktiga 11 kehtestatakse kahjumite edasikandmise perioodi muutmisest tingituna kaks rakendussätet. TuMS § 61 täiendatakse lõigetega 57 ja 58, millega kehtestatakse üleminekusäte § 35 lõigete 1 ja 3 suhtes. Lõike 57 kohaselt võib § 35 lõike 1 alusel 2018. aasta ettevõtlustulu ületava kulude summa maha arvata kuni kaheksa järgneva maksustamisperioodi ettevõtlustulust. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt ei tohi 2018. aasta üle kaheksa aasta vanuseid edasikantud kulusid või nende mahaarvamata osa järgmistele maksustamisperioodidele edasi kanda. Lõike 58 kohaselt võib § 35 lõike 1 alusel 2019. aasta ettevõtlustulu ületava kulude summa maha arvata kuni üheksa järgneva maksustamisperioodi ettevõtlustulust. Sama paragrahvi lõike 3 kohaselt ei tohi 2019. aasta üle üheksa aasta vanuseid edasikantud kulusid või nende mahaarvamata osa järgmistele maksustamisperioodidele edasi kanda.

Rakendussätete lisamine on vajalik, kuna seni on olnud võimalik ettevõtlustulu ületava kulude summa maha arvata kuni seitsme järgneva maksustamisperioodi ettevõtlustulust. Seega on üle seitsme aasta vanused kulud füüsilise isiku deklaratsioonilt kustunud ning nende taastamine tekitaks maksuhaldurile liigse täiendava halduskoormuse. Rakendussätete kohaselt pikendatakse ettevõtluse tulust suuremate kulude edasikandmise perioodi nii aastal 2018, kui ka 2019 ühe aasta võrra. Seega on alates 2020. aastast võimalik ettevõtluse tulust suuremate kulude edasikandmine kuni kümme aastat.

Eelnõu § 3. Seaduse jõustumine

Seaduse viimases paragrahvis sätestatakse seaduse jõustumine. Sätte kohaselt jõustub seadus 2018. aasta 1. jaanuaril. Kõikide muudatustepanekute puhul on tegemist maksumaksjat soodustava mõjuga muudatustega, mistõttu ei ole vajadust kohaldada maksukorralduse seaduse §-s 4¹ sätestatud 6 kuu reeglit.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus ei leidu õigusaktides varem kasutamata ega võõrkeelseid termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

SMS muudatuste puhul puudub otsene puutumus Euroopa Liidu õigusega, kuna aktiivse tulu sotsiaalmaksuga maksustamine kuulub liikmesriikide pädevusse.

Niisamuti ei ole TuMS muutmise osas eelnõul puutumust Euroopa Liidu õigusega, välja arvatud selle aluslepingutes sätestatud asutamisvabaduse ja kapitali vaba liikumise põhimõtetega, millest muuhulgas tuleneb keeld kohelda mitteresidente maksustamisel diskrimineerivalt võrreldes residentidega. Seda eelnõuga ka ei tehta.

6. Seaduse mõjud

Ettevõtlustulu maksustamise muudatused mõjutavad eelkõige FIE-de tegevust ja selle kaudu laiemalt riigi majandust. Eelnõu omab teatud juhtudel ka sotsiaalset mõju. Eelnõuga tehtavad muudatused ei mõjuta järgmisi valdkondi:

- regionaalareng;
- riigi julgeolek ja välissuhted;
- elu- ja looduskeskkond;
- kohaliku omavalitsuse korraldus.

Seetõttu ei ole nende mõju hinnatud.

6.1. Kavandatav muudatus: FIE ettevõtlustulu maksustamise ülempiiri 10-kordsele töötasu alammäärade summale langetamine

Mõju valdkond : sotsiaalsed mõjud

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

FIE ettevõtlustulu maksustamise ülempiiri langetamine 10-kordsele töötasu alammäärade summale vähendab FIE sotsiaalmaksu kohustust, mis omakorda avaldab mõju tema sotsiaalsetele garantiidele. Rahalistest hüvedest mõjutab see tema ajutise töövõimetuse hüvitist ja tulevase pensioni suurust.

1.2 Mõju olulisus

Sihtrühm: Muudatuse sihtgrupiks on FIE-d, kelle tulek kalendriaastas ületab 10-kordse töötasu alammäärade summa. Sihtrühma suurus on väike. 2016. aastal ületas ettevõtlustulem 10-kordset töötasu alammäärade aastasummat 64 FIE-l.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike, kuna lisaks teatavate hüvede vähenemisele väheneb ka isiku sotsiaalmaksu kohustus.

Mõju avaldumise sagedus: Mõju avaldumise sagedus on väike. Muudatus mõjutab inimese sissetulekut ajutise töövõimetuse perioodil.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

FIE ettevõtlustulu maksustamise ülempiiri langetamine 10-kordsele töötasu alammäärade summale vähendab FIE sotsiaalmaksu kohustust, mis omakorda suurendab maksumaksja käsutusse jäävat tulemit.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatuse sihtgrupiks on FIE-d, kelle tulem kalendriaastas ületab 10-kordse töötasu alammäärade summa. Sihtrühma suurus on väike. 2016. aastal ületas tulem 10-kordset kuumäärade aastasummat 64 FIE-l.

Mõju ulatus: Kuigi mõju ulatust võib sihtgrupi jaoks hinnata keskmiseks, on muudatuse mõju kogu Eesti ettevõtluskeskkonna kontekstis eeldatavalt pigem väheoluline. Keskmise sotsiaalmaksu kulude vähenemine maksumaksja kohta on ligi 2 500 eurot, mis moodustab sihtrühma kuuluvate FIE-de tulemist ligi 1,5%.

Mõju avaldumise sagedus: Mõju sagedus on väike, kuna sihtgrupp tasub ettevõtlustulult sotsiaalmaksu üks kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm ja mõju sagedus on väikesed, mõju ulatus on keskmine ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike.

Mõju avaldumise sagedus: Infosüsteemide muutmiseks vajalikud arendused on asutuse jaoks ühekordne tegevus, mistõttu on mõju sagedus väike.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatava sihtrühma suurus, mõju sagedus ja ulatus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.2. Kavandatav muudatus: FIE sotsiaalmaksu miinimumkohustuse arvutamisel ajutise töövõimetuse perioodi arvestamine ja päevapõhisele arvestusele üleminek

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse järgselt väheneb miinimumkohustuse arvutamisel arvesse võetav periood töövõimetuslehel oldud perioodi võrra, mis vähendab FIE sotsiaalmaksu miinimumkohustust. Sotsiaalmaksu miinimumkohustuse ja avansilise makse kuupõhiselt arvestuselt päevapõhisele arvestusele üleminek muudab maksuarvestuse senisest õiglasemaks.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatuse sihtgrupiks on FIE-d, kelle ettevõtlustulem kalendriaastas on 12-kordne töötasu alammäär või sellest väiksem. Sihtrühma suurus on keskmine. 2016. aasta tulem oli 12-kordsest töötasu alammäärast väiksem 45% FIE-dest. Ettepanek vähendab nende FIE-de maksukohustust, kes on ajutiselt töövõimetud kalendriaasta jooksul.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike. Muudatuse tulemusel väheneb 2018. aastal FIE sotsiaalmaksu miinimumkohustus ligi 5 euro võrra iga ajutise töövõimetuse päeva kohta.

Mõju avaldumise sagedus: Mõju sagedus on väike, kuna lõpliku maksukohustuse arvutamine toimub kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatava sihtrühma suurus on keskmine, mõju sagedus ja ulatus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse jõustumisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike.

Mõju avaldumise sagedus: Infosüsteemide muutmiseks vajalikud arendused on asutuse jaoks ühekordne tegevus, mistõttu on mõju sagedus väike.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju sagedus ja ulatus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.3. Kavandatav muudatus: FIE ettevõtlustulemi vähendamine arvestusliku ajutise töövõimetuse hüvitise võrra

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse kohaselt vähendatakse sotsiaalmaksuga maksustatavat ettevõtlustulemit arvestusliku ajutise töövõimetuse hüvitise võrra töövõimetuse teise kuni kaheksanda päeva kohta.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatuse sihtgrupiks on FIE-d, kes on kalendriaasta jooksul ajutiselt töövõimetud ravikindlustuse seaduse tähenduses. Sihtrühma suurus on keskmine. 2016. aastal oli positiivne ettevõtlustulem 14 900 FIE-l, kellel tekiks muudatuse jõustumisel õigus vähendada oma sotsiaalmaksuga maksustatavat ettevõtlustulemit.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike. Ühe ajutise töövõimetuse päeva kohta vähendatakse FIE sotsiaalmaksuga maksustatavat tulu keskmiselt 8,3 euro võrra, mis vähendab tema sotsiaalmaksu kohustust 2,7 eurot.

Mõju avaldumise sagedus: Mõju sagedus on väike, kuna sihtgrupp tasub ettevõtlustulult sotsiaalmaksu üks kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatava sihtrühma suurus on keskmine, mõju ulatus ja sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike.

Mõju avaldamise sagedus: Infosüsteemide muutmiseks vajalikud arendused on asutuse jaoks ühekordne tegevus, mistõttu on mõju sagedus väike.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju sagedus ja ulatus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.4. Kavandatav muudatus: FIE avansilise makse kvartaalse arvestuse asendamine summaarse aastase arvestusega

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

FIE avansilise makse kvartaalse arvestuse asendamine aastase summaarse arvestusega vähendab FIE sotsiaalmaksu avansilise makse kohustust. Kehtiva korra kohaselt vähendab kvartali jooksul saadud sotsiaalmaksuga maksustatav muu tulu sama kvartali sotsiaalmaksu avansilist makset. Muudatuse järgselt vähendab see ka järgneva(te) kvartali(te) avansilist makset, kui muu tulu on 3-kordsest kuumäärast suurem.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatuse sihtgrupiks on FIE-d, kes teenivad vähemalt ühes kvartalis sotsiaalmaksuga maksustatavat muud tulu (nt palgatulu) 3-kordsest kuumäärast enam. Sihtrühma suurus on väike. 2016. aastal tasus 2144 FIE-t sotsiaalmaksu avansilist makset summas, mis ületas tema aastapõhiselt arvatud sotsiaalmaksu kohustust. Seega puudub see ligi 6% FIE-dest.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike, kuna see mõjutab üksnes FIE sotsiaalmaksu tasumise aega. 2016. aastal tagastati kvartaalse avansilise makse arvestuse tõttu sotsiaalmaksu kokku veidi enam kui 396 tuhande eurot. Seega keskmiselt 185 eurot maksumaksja kohta.

Mõju avaldamise sagedus: Mõju sagedus on väike, kuna avansilist makset tasutakse neli korda aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm ning mõju ulatus ja avaldumise sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste asutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike.

Mõju avaldumise sagedus: Infosüsteemide muutmiseks vajalikud arendused on asutuse jaoks ühekordne tegevus, mistõttu on mõju sagedus väike.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.5. Kavandatav muudatus: õppimisega tegeleva FIE avansilise makse tasumisest ja sotsiaalmaksu miinimumkohustusest vabastamine

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

SMS § 2 lõige 5 kehtestab FIE-le kohustuse maksta sotsiaalmaksu mitte vähem kui kuumäärade 12-kordselt summalt. Teatud FIE-d on vabastatud sotsiaalmaksu miinimumkohustuse täitmisest. Sellesse loetelusse lisatakse täiendav isikutegrupp – noored, kes põhikohustusena tegelevad õppimisega. Muudatuse tulemusel ei ole neil FIE-na tegutsedes kohustust tasuda sotsiaalmaksu miinimumkohustusest. Lisaks vabanevad nad ka kohustusest tasuda avansiist makset.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatuse sihtgrupiks on FIE-d, kes on võrdustatud isikud ravikindlustuse seaduse § 5 lõike 4 punkti 5 alusel. Sihtrühma suurus on väike. 2016. aastal esitas ettevõtlustulu deklaratsiooni 26 FIE-t.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike. 2016. aastal tasusid nimetatud alaealised FIE-d sotsiaalmaksu 7145 eurot. Seega FIE kohta on mõju 275 eurot.

Mõju avaldumise sagedus: Mõju sagedus on väike, kuna avansilist makset tasutakse neli korda aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm ning mõju ulatus ja avaldumise sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste asutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus: Mõju ulatus on väike.

Mõju avaldamise sagedus: Infosüsteemide muutmiseks vajalikud arendused on asutuse jaoks ühekordne tegevus, mistõttu on mõju sagedus väike.

Ebasoovitavate mõjude riski sihtrühmale ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.6. Kavandatav muudatus: välisriigis teenitud ettevõtlustulu tulumaksust vabastamine

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

Välisriigis teenitud ettevõtlustulu tulumaksust vabastamine vähendab püsiva tegevuskoha kaudu välisriigis tegutseva FIE tulumaksu kohustust Eestis. FIE sotsiaalmaksu kohustust muudatus ei mõjuta.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju nendele FIE-dele, kes välisriigis asuva püsiva tegevuskoha kaudu on teeninud ettevõtlustulu, mis on välisriigis maksustatav. Perioodil 2013-2016 sai ettevõtlustulu välisriigis keskmiselt 88 FIE-t. Enamik neist on tõenäoliselt tegutsenud välisriigis ilma püsiva tegevuskohata. Seega on mõju sihtrühm väike.

Mõju ulatus on keskmine, kuna seni on FIE-del olnud õigus vähendada Eestis tekkinud tulumaksukohustust välisriigis tasutud tulumaksu võrra. Muudatus vähendab FIE Eestis tekkivat maksukohustust. 2013-2016 aasta andmete alusel väheneks FIE ettevõtlustulemilt arvutatav tulumaksukohustus keskmiselt 430 euro võrra aastas.

Mõju avaldamise sagedus on väike. Ettevõtlustulemilt tasutakse tulumaksu üks kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm ja mõju avaldamise sagedus on väikesed, mõju ulatus on keskmine ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus on väike, kuna välisriigis teenitud ettevõtlustulu ning sellele vabastusmeetodi kohaldamine tuleb deklareerida deklaratsioonivormil E, mis esitatakse üks kord aastas koos füüsilise isiku tuludeklaratsiooni vormiga A maksustamisperiodile (kalendriaastale) järgneva aasta 31. märtsiks. See tähendab maksuhaldurile mõningast halduskoormuse kasvu ja ka täiendavaid IT-kulusid seoses olemasoleva deklaratsioonivormi E ja infosüsteemide täiendusega.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna deklareerimiskohustus on vaid üks kord aastas ning deklaratsioonivormi tuleb vaid üks kord muuta.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väike ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.7. Kavandatav muudatus: ettevõtlustulemit ületava sotsiaalmaksu summa järgmistele maksustamisperiodidele edasikandmine

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse tulemusel kantakse järgmistele maksustamisperiodidele edasi sotsiaalmaksu summa, mis ületab ettevõtlustulemit. See vähendab FIE järgmiste maksustamisperiodide maksustatavat tulemit ning sedakaudu sotsiaalmaksu ja tulumaksu kohustust.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju nendele FIE-dele, kelle tasutav sotsiaalmaks ületab ettevõtlustulemit. Perioodil 2013–2016 ületas sotsiaalmaksu summa ettevõtlustulemit ca 3 850 FIE-l.

Mõju ulatus on väike. Muudatus mõjutab eelkõige ettevõtlusega alustavaid FIE-sid, kelle ettevõtlusega tegelemine genereerib veel suhteliselt tagasihoidlikku tulu ning sotsiaalmaksukulud võivad olla tulust suuremad. Keskmiselt vähenevad FIE maksukulud 12,5 eurot kalendriaastas.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna ettevõtlustulult tasutakse tulu- ja sotsiaalmaksu vaid üks kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väike ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus on väike, kuna ettevõtlustulemit ületava sotsiaalmaksu summa järgmistele maksustamisperioodidele edasikandmine tuleb teha muudatusi olemasolevates maksuarvestusprogrammides.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna maksuarvestusprogrammi muutmine on ühekordne tegevus.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.8. Kavandatav muudatus: külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud kulutuste ettevõtlustulust maha arvamine kuni 32 euro ulatuses kalendrikuu kohta

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Külaliste ja koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud kulude ettevõtlustulust mahaarvamise piirmäära suurendamine vähendab FIE maksustatavat tulemit ja sedakaudu FIE tulu- ja sotsiaalmaksu kohustust.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju nendele FIE-dele, kes teevad külaliste ja koostööpartnerite vastuvõtmisel toitlustamise, majutamise, transpordiga või meelelahutusega seotud kulutusi. Aastatel 2013-2016 vähendas oma tulusid külaliste ja koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud kulude võrra 360 FIE-t.

Mõju ulatus on väike, kuna ka hetkel on FIE-del õigus arvata tulust maha külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud kulusid 2% ettevõtlustulemist. Muudatus mõjutab eelkõige ettevõtlusega alustavaid FIE-sid, kelle ettevõtlusega tegelemine genereerib veel suhteliselt tagasihoidlikku tulu ning kulud võivad olla ebaproportsionaalselt kõrged. Sellisel juhul ei pruugi kehtiv protsentuaalne piirmäär olla piisav, et katta vastuvõtukulusid. Keskmiselt võiksid sihtgruppi kuuluvate FIE-de maksukulud väheneda 37 eurot aastas.

Mõju avaldumise sagedus FIE-dele on väike, kuna tulu- ja sotsiaalmaksu tasutakse ettevõtlustulemit kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väike ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb muuta deklaratsioonivormi E.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus on väike, kuna külaliste või koostööpartnerite vastuvõtmisel tehtud kulud tuleb deklareerida deklaratsioonivormil E.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna deklareerimiskohustus on vaid üks kord aastas ning deklaratsioonivormi tuleb vaid üks kord muuta.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väike ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.9. Kavandatav muudatus: reklaami eesmärgil üle antud kauba või teenuse, FIE enda tervise edendamiseks tehtud kulutuste ja välisriigis tehtud isiklike toitlustamiskulude ettevõtlustulust maha arvamine

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Reklaami eesmärgil üle antud kauba või teenuse, FIE enda tervise edendamise kulude ja välisriigis ettevõtlusega tegeledes tehtud isiklike toitlustamiskulude tulust mahaarvamise võimaldamine vähendab FIE ettevõtlustulemitl arvatavat tulu- ja sotsiaalmaksu.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju nendele FIE-dele, kes soovivad reklaami eesmärgil üle anda kaupu või teenuseid, teha enda tervise edendamiseks kulusid või arvata välisriigis ettevõtlusega tegeledes tehtud isiklike toitlustamiskulusid ettevõtlustulust maha. Kuna taoliste kulude mahaarvamise võimalus hetkel puudub, on potentsiaalse sihtrühma suurust keeruline prognoosida. Eeldatavalt leiab neist kõige enam kasutamist FIE tervise edendamiseks tehtud kulude mahaarvamise õigus. Arvestades seda, et positiivse ettevõtlustulemiga oli aastatel 2013-2015 iga teine FIE ja Tervise Arengu Instituudi „Täiskasvanud rahvastiku tervisekäitumise uuringu“ kohaselt harrastas tervisesporti 36,7% inimestest, võiks eeldada, et kui soodustust kasutavad neist pooled, on sihtrühma suuruseks ligi 2900 FIE-t. Välislähetuse toitlustuskulude mahaarvamise puudutab tõenäoliselt väiksemat sihtgruppi. Eeldatavalt ligi 100 FIE-t. Seega mõju sihtrühm on väike.

Mõju ulatust ei ole võimalik täpselt prognoosida, kuna reklaami eesmärgil kaupade või teenuste üle andmine, FIE enda tervise edendamiseks kulutuste tegemine ja välisriigis isiklike toitlustamiskulude kandmine ning nende ettevõtlustulust maha arvamine on FIE õigus. Küll aga võib õiguse suurust arvestades järeldada, et mõju ulatus on keskmine. Tervise edendamise kulude mahaarvamise õiguse kehtestamisel vähenevad FIE tulu- ja sotsiaalmaksu kulud ligi 159 eurot aastas. Lähetuse päevara mahaarvamiseõiguse mõju FIE kohta jääb eeldatavalt 280 euro lähedale. Kingituste mahaarvamise õiguse kehtestamisel otsest mõju maksulaekumisele ei prognoosi, kuna tõenäoliselt on taolised kulutused väga väikesemahulised.

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna tulu- ja sotsiaalmaksu tasumise kohustus on FIE-l kord aastas.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm ja sagedus on väike, mõju ulatus on keskmine ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus on väike, kuna reklaami eesmärgil kaupade või teenuste üle andmine, FIE enda tervise edendamiseks kulutuste tegemine ja välisriigis isiklike toitlustamiskulude kandmine ning nende ettevõtlustulust maha arvamine tuleb deklareerida deklaratsioonivormil E, mis vajab selles osas täiendamist. Muuta tuleb ka maksuarvestuse süsteeme.

Mõju avaldamise sagedus on väike, kuna infosüsteemide muutmiseks vajalikud arendused on asutuse jaoks ühekordne tegevus.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väike ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

6.10. Kavandatav muudatus: ettevõtluse tulust suuremate kulude edasikandmise perioodi pikendamine

Mõju valdkond: mõju majandusele – mõju leibkondade sissetulekutele ja majanduslikele otsustele, mõju ettevõtluskeskkonnale, mõju halduskoormusele

1.1 Mõju avaldamisega seotud asjaolude kirjeldus:

Ettevõtlustulust suuremate kulude edasikandmise perioodi pikendamine vähendab suuremaid investeringuid tegevate FIE-de tulu- ja sotsiaalmaksu kohustust.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju nendele FIE-dele, kelle lubatud mahaarvamiste summa ületab maksumaksja maksustamisperioodi ettevõtlustulu. 2013-2016. aasta andmete põhjal jäid 7-aastase edasikandmise perioodi lõppemise tõttu tuludest kulud maha arvamata 770 FIE-l. Seega on sihtrühm väike.

Mõju ulatus FIE-dele on keskmine, kuna näiteks perioodil 2013-2016 aegus keskmiselt 2,75 mln euro ulatuses kulude edasikandmise õiguseid. Keskmine mõju FIE kohta on ligi 206 eurot.

Mõju avaldamise sagedus ettevõtluse tulust suuremate kulude edasikandjate jaoks on väike, kuna kulude edasikandmist tuleb deklareerida deklaratsioonivormil E, mille alusel tasutakse tulu- ja sotsiaalmaks järgneva aasta 31. märtsiks.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm ja mõju sagedus on väikesed, ulatus on keskmine ja ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

Mõju valdkond: mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele – mõju riigiasutuste töökorraldusele

1.1 Mõju avaldumisega seotud asjaolude kirjeldus:

Muudatuse vastuvõtmisel tuleb teha muudatusi Maksu- ja Tolliameti infosüsteemides.

1.2 Mõju olulisus:

Sihtrühm: Muudatus avaldab mõju Maksu- ja Tolliametile. Sihtrühma suurus on väike, kuna muudatus mõjutab vaid ühte riigiasutust, mis moodustab alla 1% kõigist riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustest.

Mõju ulatus on väike, kuna edasikantavad kulud tuleb deklareerida deklaratsioonivormil E, mis vajab selles osas täiendamist. Muuta tuleb ka maksuarvestuse infosüsteeme

Mõju avaldumise sagedus on väike, kuna deklareerimiskohustus on vaid üks kord aastas ning deklaratsioonivormi ja maksuhalduri vastavat infosüsteemi tuleb vaid üks kord muuta.

Ebasoovitavate mõjude riski ei tuvastatud.

1.3 Koondhinnang mõju olulisusele: Kokkuvõttes on mõju ebaoluline, kuna mõjutatav sihtrühm, mõju ulatus ja sagedus on väikesed ning ebasoovitavad mõjud puuduvad.

7. Seaduse rakendamise seotud riigi tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Mõju riigieelarvele:

Esialgse hinnangu kohaselt on muudatuste rahaline mõju maksulaekumistele -1,314 mln eurot (sh tulumaks -0,272 mln ja sotsiaalmaks -1,042 mln eurot).

Muudatuse lühikirjeldus	Mõju		
	TM	SM	
Äripartnerite vastuvõtukulu mahaarvamise laiendamine	-5 000	-8 500	
Kahjumite edasikandmine 7-lt 10-le aastale	-60 000	-99 000	
Välisriigis teenitud tulu tulumaksust vabastamine	-3 800	0	
Õppimisega tegeleva FIE sotsiaalmaksu miinimumkohustusest vabastamine	0	-4 100	
Tulemit ületava sotsiaalmaksu kandmine järgmistele perioodidele	-18 000	-30 000	
Tervise edendamise kulude mahaarvamise	-175 000	-290 000	
Tulu vähendamine arvestusliku haigushüvitisega (2-8p)	0	-217 000	
Lähetuses toitlustuskulude mahaarvamise	-10 500	-17 500	
FIE lae langetamine 10-kordsele töötasu alammäärade summale	0	-161 000	
SM miinimumkohustuse vähendamine haiguse tõttu	0	-215 000	
Kokku	-272 300	-1042 100	-1 314 400

Muudatuse rakendamiseks tuleb teha Maksu- ja Tolliametil arendustöid maksuarvestusprogrammis.

8. Rakendusaktid

Eelnõu ei sisalda volitusnorme, seega uusi rakendusakte ei kavandata.

FIE ettevõtlustulu maksustamisreeglite muudatuste rakendamiseks on vaja teha tehnilise iseloomuga muudatusi järgmistes SMS ja TuMS alusel kehtestatud määrustes:

- 1) rahandusministri 16. juuni 2011. a määruses nr 30 „Residendist füüsilise isiku tulu deklareerimine“ (määrusega kinnitatud deklaratsioonivorm E);
- 2) rahandusministri 4. aprilli 2017. a määruses nr 21 „Mitteresidendi ja investeerimisfondi deklaratsioonide ning füüsilise isiku residentsuse määramise vormide kinnitamine ja täitmise korrad“ (määrusega kinnitatud deklaratsioonivorm E1).

9. Seaduse jõustumine

Seadus on kavandatud jõustuma 2018. aasta 1. jaanuaril. Kõikide muudatusettepanekute puhul on tegemist maksumaksjat soodustava mõjuga muudatustega, mistõttu ei ole vajadust kohaldada maksukorralduse seaduse §-s 4¹ sätestatud 6 kuu reeglit.

10. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ministeeriumidele eelnõude süsteemi (EIS) kaudu ning arvamuse avaldamiseks Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Eesti Maksumaksjate Liidule ja EVEA-le.

29.06.2017